

TOTTA!

***Työkyvyn ja työelämäosallisuuden
tunnistaminen työllisyydenhoidon agendana***

Lahti

**Euroopan unionin
osarahoittama**

TOTTA!

Työkyvyn ja työelämäosallisuuden tunnistaminen
työllisyydenhoidon agendana -hanke 2023-2026

Hankkeen työryhmä:

Hankepääällikkö Mirja Willberg
Hankekoordinaattorit: Neea Ovaskainen 2/2024 -
3/2026 ja Heidi Snellman 4/2026 alkaen
Hankejohto Maijastina Setälä

Tarja Mustonen (TTK-malli ja mittari, ryhmävalmennus
ja HVA-yhteistyö)
Jenny Jokinen, Jenni Saksholm, Salla Äikäs, Maya
Karhu (työkykykoordinaattorit ja lääkäriyhteistyö)
Kirsi Mäkinen (oppilaitosyhteistyö)
Anne Huusko, Pasi Wedman, Tiina Salmi
(valmennus ja työnantajayhteistyö)

Julkaisun visuaalinen ilme: Heidi Snellman

Sisältö

1. Hanke pähkinänkuoressa	3	IV Lääkäri-työkykykoordinaattoriyhteistyö ja	29
Alkusanat	4	työkykykonsultaatio	
Hankkeen tausta	5	V Ryhmävalmennukset	31
Hankkeen toimintamalli	7	VI Opinnollistaminen	33
Hankkeen kaksi tärkeintä timanttia	9	VII Työkykytiimin havaintoja työkyvyn askelista	35
2. Hankkeen opit	11	3. Katse tulevaan	37
Missä onnistuttiin?	12	Mihin työkyvyn edistämisessä pitäisi	38
Kehitetyt uudet toimintamallit ja työkalut	13	panostaa?	
I TTK-mittari työ- ja toimintakyvyn tunnistamisen tukena	17	Spatia-selvityksen nostot TOTTA! -hankkeelle	39
Miksi TTK-mittari kehitettiin ja miten sitä käytetään?	19	Asiakaskyselyn tulokset	41
TTK-mittarin kehittäminen ja käyttöönotto	21	Asiakkaiden polkuja tuesta ja osallisuudesta	43
II Asiakkaan ja ammattilaisten tiekartat	23	Kumppaneiden kokemukset yhteistyöpiloteista	47
III Työkykytiimi-palvelumalli	27	Työntekijöiden kokemukset onnistumisen edellytyksistä	51
		Hanketiimi ja kumppanit	53

Osa 1

Hanke pähkinäkuoressa

Alkusanat

Merkittävän ESR+-rahoituksen saanut TOTTA! -hanke käynnistyi Lahden kaupungin elinvoiman palvelualueella vuonna 2023. Hankkeen tavoitteena on ollut osaltaan vastata yhteiskunnalliseen tarpeeseen tunnistaa pitkään työttömänä olleiden henkilöiden jäljellä olevaa työkykyä ja edistää osatyökykyisen työnhakijan työttömyyden päättymistä. Kehittämistyön tuloksena on rakennettu toiminnallinen työkyvyn selvittelyn malli, jonka avulla voidaan muodostaa ajantasainen kuvaus työttömän työkykyyn liittyvistä voimavaroista ja tuen tarpeista.

Hankkeen vaikuttavuus on näkynyt etenkin konkreettisina muutoksina asiakkaidemme elämäntilanteissa. Työ- ja toimintakyvyn ajantasainen kuvaus monialaisessa yhteistyössä on johtanut vuosikymmeniäkin jatkuneiden työttömyysjaksojen päättymiseen asiakkaan työllistyessä, siirtyessä muihin työelämäosallisuutta vahvistaviin ratkaisuihin tai pois

työelämästä. Lisäksi on ilahduttavaa todeta, että hankkeessa kehitettyjä ratkaisuja on jo siirtynyt osaksi pysyvää toimintaa Lahden kaupungilla ja Päijät-Hämeen hyvinvointialueella.

Käsillä olevaan julkaisuun on koottu TOTTA!-n keskeiset tulokset, kokemukset ja kehittämistyössä syntyneet käytännöt. Toivomme tämän tarjoavan uusia näkökulmia aiheesta käytävään keskusteluun ja osaltaan vahvistavan työkyky selvittelyn osaamista työllisyydenhoidossa sekä sosiaali- ja terveyspalveluissa.

Lämmin kiitos asiakkaille, omalle organisaatiollemme, hankkeen ostopalvelulääkäritiimille Mehiläinen Oy:stä sekä yhteistyökumppaneille tärkeästä panoksesta hankevuosien aikana!

Mirja Willberg,
TOTTA! -hankepäällikkö

Maijastina Setälä,
Elinvoiman hankekehityksen päällikkö

Työkyvyn haasteiden varhainen tunnistaminen nopeuttaa asiakkaan etenemistä tarkoituksenmukaisille jatkopoluille.

Kenelle?

Yli 30-vuotiaat
pitkäaikaistyöt-
tömät
Työ- ja toiminta-
kyvyn haaste

Missä?

Lahden
kaupunki

Rahoitus

1,3 M€
ESR+ 75 %

Asiakkaat

300
47 yritystä

Tiimi

Työkykykoordinaattorit
Lääkärikonsultaatio ja -
vastaanotto, Mehiläinen Oy
Valmennuskoordinaattorit
Osaamisen kehittämisen
asiantuntija

Mistä asiakkaat tulivat?

 Lahden
työllisyyspalvelut

Mitä hankkeessa tehtiin?

- ✓ Työkyvyn arviointi
- ✓ Työkykykoordinaattori tiedon kokoajana ja motivoijana
- ✓ Lääkärikonsultaatio ja -vastaanotto
- ✓ Yksilö- ja ryhmävalmennus
- ✓ Ohjaus työllistymistä tukeviin palveluihin kuntoutukseen ja terveydenhuoltoon

Asiakkaiden lähtökohdat

Työttömyys oli valtaosalla asiakkaitamme kestänyt vuosikausia. Käytössä ei ollut riittävästi tietoa henkilön ajantasaisesta työ- ja toimintakyvystä.

Monilla asiakkailla oli selvittämättömiä tai diagnosoimattomia terveydellisiä haasteita, jotka olivat heikentäneet mahdollisuuksia siirtyä kohti työtä, koulutusta tai kuntoutusta. Lisäksi asiakkaat saattoivat siirtyä palvelusta toiseen ilman yhteistä tilannekuvaa, vastuunjakoa tai selkeää etenemissuunnitelmaa.

Tavoitteet:

- ✓ luoda edellytyksiä työkyvyn selvittelyn sisällyttämiseksi työllisyshoidon palveluvalikkoon sekä vahvistaa työkyvyn haasteiden tunnistamista nykyistä varhaisemmassa vaiheessa
- ✓ rakentaa moniammatillinen toimintamalli, jossa työllisyys-, sosiaali- ja terveyspalvelujen asiantuntemus yhdistyy asiakkaan tilanteen kokonaisvaltaiseksi arvioimiseksi
- ✓ nopeuttaa asiakkaiden ohjautumista tarkoituksenmukaisiin jatkopolkuihin, kuten työhön, koulutukseen, kuntoutukseen tai työkyvyn jatkoselvittelyyn
- ✓ vahvistaa toimijoiden välistä yhteistyötä

TOTTA! kehitti mallin osatyökykyisten pitkäaikaistyöttömien jäljellä olevan työkyvyn tunnistamisen ja arvioinnin avuksi.

Hankkeen toimintamalli

Työkalut

Työkyvyn alkukartoitus

Työkykykoordinaattori-lääkərihteistyö: perusteellinen lähtötilannekartoitus

TTK-malli ja mittaristo

Toiminnallinen, ICF-pohjainen työkyvyn havainnointi ja kuvaus sekä mittaristo.

Työkyvyn tiekartta

Asiakkaan työkyvyn tiekartta -kyselylomake

Ammattilaisen tiekartta

Askeleet kohti työtä

Valmennuspaketit

MONIAMMATILLINEN YHTEISTYÖ

200

Käyntiä lääkärin vastaan-otolla, osto-lääkäripalvelu Mehiläinen Oy

TYÖKYVYN KARTOITUS

ASIAKAS ON AKTIIVINEN TOIMIJA

YHTEISTYÖ SIDOSRYHMIEN JA VERKOSTOJEN KANSSA

47

Osallistunutta organisaatiota

Työkyky on dynaaminen kokonaisuus, ei pysyvä ominaisuus.

Tulokset ja vaikutus

300

asiakasta

80

siirtymää työelämään tai työpolulle

Keskeinen havainto

Hankkeessa tunnistettiin siirtymiä kohti työel- mää, työkyvyn selvittämistä, kuntou- tusta, hoitoa tai tarkoituksenmukai- sia etuuksia. Sama asiakas saattoi edetä useamman siirtymän kautta.

Siirtymiä

	Prosentti %
Työelämäpolku / työkokeilu	27
TTK-jonoon	19
Sairausloma, sote-palvelut ja hoito	17
Työhön	12
Kuntoutus, kuntoutustuki	10
TTK tehty	7
Työkyvyttömyyseläke tai varhennettu vanhuuseläke	4
Koulutus	4

7

8

Hankkeen kaksi tärkeintä timanttia

1.

Moniammatillisen työkykytiimin rakentaminen

Moniammatillinen tiimi arvioi työttömän asiakkaan työkykyyn liittyvää kokonaisuutta sote-koulutettujen työkykykoordinaattorien toteuttamalla perusteellisella lähtötilanneselvityksellä ja jatkotoimenpiteet arvioitiin yhdessä hankkeen lääkärin kanssa.

2.

Toiminnallinen työkyvyn kuvaus-mittari (TTK)

Hankkeessa on kehitetty TTK-mittari, joka tarkoittaa työkyvyn selvitystä soveltaen Kansainvälisen terveysjärjestö WHO:n toimintakyvyn, toimintarajoitteiden ja terveyden ICF- luokitusta. Työkykyarvion 50 ICF-luokituksen kohtaa on tuottanut työllisyyspalveluille ajantasaista ja merkittävää työkykytietoa ja näyttöä jäljellä olevasta työkyvystä sekä soveltuvasta palvelusta, etuudesta tai työllistymisen mahdollistavista reunaehdoista.

Osa 2

Hankkeen opit

Missä onnistuttiin?

Hankkeessa on kehitetty kunnallisessa työllisyydenhoidossa ja sote-sektorilla hyödynnettävissä oleva ennakoiva työttömän työkyvyn selvittelyn malli yli 30-vuotiaille pitkäaikaistyöttömille yhteistyössä työllisyyspalveluiden, hyvinvointialueen, perusterveydenhuollon, yksityisen terveydenhuollon toimijan sekä verkoston kanssa.

Asiakaskunta painottui 30–54-vuotiaisiin (67 %) ja matalammin koulutettuihin, mikä vahvistaa hankkeelle suunnitellun alkuperäisen kohderyhmän osuvuutta. Hankkeeseen osallistuneille asiakkaille on työttömyyden osalta tapahtunut merkittäviä mitattavia muutoksia. Yli puolet erittäin vaikean työttömyyden lähtötilanteessa olleista asiakkaistamme on edennyt kohti työllistymistä, koulutusta tai kuntoutusta.

Hankkeessa tunnistettiin tarve vahvistaa työttömän työkyvyn ennakoivaa moniammatillista - ja alaista selvittelyä erityisesti tilanteissa, joissa asiakas siirtyy palvelusta tai organisaatiosta toiseen.

Työkyvyn arvioinnin jälkeen asiakat tarvitsevat usein pitkäkestoista tukea, jotta suunnitellut jatkotoimet johtavat konkreettiseen etenemiseen kohti työtä, koulutusta, kuntoutusta tai muuta ratkaisua.

Hankkeen aikana työkyvyn tunnistaminen muuttui aiempaa järjestelmälliseksi, ja asiakkaiden tilanteesta muodostettiin yhteinen tilannekuva työllisyys-, terveys- ja kuntoutuspalvelujen yhteistyönä. Työkyvyn selvittelyä pystyttiin toteuttamaan aiempaa oikea-aikaisemmin, mikä paransi asiakkaiden ohjautumista tarkoituksenmukaisille jatkopoluille.

Lisäksi kehittämistarpeita havaittiin eri toimijoiden välisessä tiedonkulussa, seurannassa ja vastuiden yhteensovittamisessa, jotta asiakkaan eteneminen muodostuisi katkeamattomaksi ja tavoitteelliseksi palvelukokonaisuudeksi.

Kehitetyt uudet toimintamallit ja työkalut

Hankkeessa kehitettiin työkykytiimimalli, ICF-pohjainen toiminnallinen työkyvyn kuvaus -mittari (TTK), työkyvyn tiekartta sekä asiakkaiden ja ammattilaisten käyttöön suunnattuja valmennusmalleja.

Työkykytiimimallii

ICF-pohjainen toiminnallisen työkyvyn kuvaus -mittari (TTK)

Työkyvyn tiekartta

Valmennusmallit

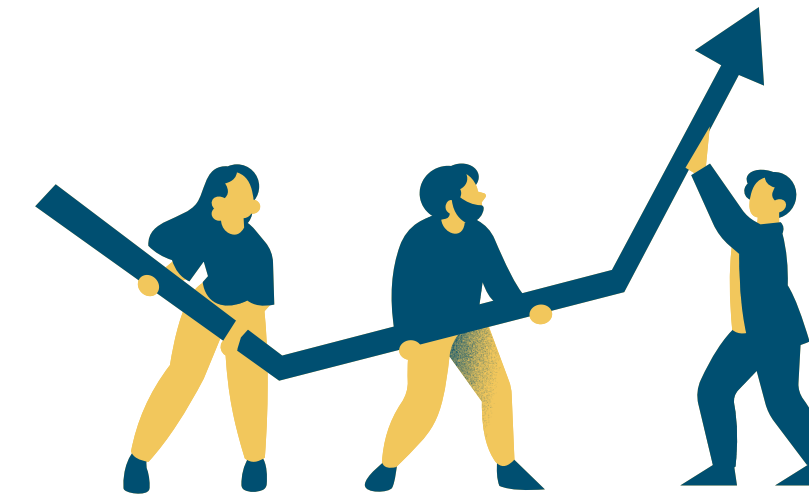
Tavoitteena oli kehittää kunnalliseen työllisyydenhoitoon toimintamalli osatyökykyisten ja pitkäaikaistyöttömien työkyvyn aiempaa varhaisempaan ja eri toimijoiden yhdessä tuottamaan arviointiin, tukemiseen ja edistämiseen.

Kehittämistyön lähtökohtana oli siirtyminen yksittäisiin asiakirjoihin perustuvasta tilannearviointista yhteiseen työkyvyn arviointiin, jossa asiakkaan tilannetta tarkastellaan samanaikaisesti työllisyys- ja terveyspalvelujen näkökulmista.

Työkykytiimimallissa työkykykoordinaattoreiden, lääkärin ja valmennuskoordinaattoreiden osaaminen yhdistettiin yhteiseksi tilannekuvaksi asiakkaan työ- ja toimintakyvystä. Mallin tavoitteena oli tuottaa oikea tieto oikeaan aikaan, vähentää päällekkäistä työtä sekä tukea asiakkaan siirtymistä tarkoituksenmukaisille jatkopoluille.

Arvioinnin jälkeen asiakkaalle voitiin rakentaa yksilöllinen etenemissuunnitelma, jota tuettiin valmennuksella, koulutuspoluilla ja työelämäyhteyksillä.

ICF-luokitukseen perustuva menetelmä auttoi tunnistamaan sekä työ- ja toimintakyvyn vahvuuksia että rajoitteita tilanteissa, joissa pelkkä asiakirjatieto ei antanut riittävästi kokonaiskuvaa asiakkaan tilanteesta.

Toiminnallinen työkyvyn kuvaus -mittari toi työkyvyn arviointiin uuden työkalun, jonka avulla asiakkaan suoriutumista voidaan tarkastella käytännön työtehtävissä ja arjen toimintaympäristöissä.

Hankkeessa kehitettiin myös työttömän työkyvyn oma-arvioinnin työkalu, jonka avulla työkyvyn tuen tarvetta voidaan tunnistaa jo työnhaun alkuvaiheessa. Oma-arviointi tukee työttömän ohjautumista tarkoituksenmukaisiin palveluihin sekä auttaa muodostamaan kokonaiskuvan fyysisestä, psyykkisestä, sosiaalisesta ja kognitiivisesta toimintakyvystä.

Lisäksi työllisyyspalvelujen asiantuntijoille laadittu työkyvyn tiekartta selkeytti palvelupolkuja, vahvasti toimijoiden välistä yhteistyötä ja tuki yhteisten toimintatapojen käyttöönottoa.

Yhteinen työkyvyn arviointi

Tavoite:

Muodostaa asiakkaasta yhteinen tilannekuva ja tunnistaa tarkoituksenmukaiset jatkopolut oikea-aikaisesti.

Yhteinen arviointi perustuu:

- ✓ TTK-mittarin tuloksiin
- ✓ asiakkaan työ- ja toimintakyvyn tarkasteluun
- ✓ ammattilaisten yhteiseen näkemykseen
- ✓ asiakkaan tilanteen kokonaisarvioon

Miksi tämä on tärkeää?

Työkyky tunnistetaan aiemmin

Oikea palvelu löytyy nopeammin

Päällekkäinen työ vähenee

Työttömyyden pitkittyminen vähenee

Kustannussäästöt kunnalle kasvavat

TTK-mittari työ- ja toimintakyvyn tunnistamisen tukena

Tavoite:

Jäsentää epämääräisiä toimintakykyongelmia, tunnistaa asiakkaan voimavarat ja ohjata tarkoituksenmukaisiin palveluihin, hoitoon tai kuntoutukseen.

Menetelmä:

ICF-luokitukseen perustuva, biopsykososiaalinen, monialainen havainnointi ja arviointi. Yhteinen kieli eri toimijoille ja selkeä, toistettava raportointi. Käytössä 50 valittua ICF-koodia ja 5-portainen arviointiasteikko.

Toteutus:

Työkyvyn havainnointi tehdään todellisten työtehtävien kautta asiakkaan tavoitteista lähtien. Sisältää alkupalaverin, tarvittaessa väliarvion sekä loppukeskustelun ja kirjallisen palautteen.

Hyöty:

Konkreettinen kuvaus työ- ja toimintakyvystä pitkään työttömänä olleille asiakkaille sekä erinomainen pohja etuuksien arviointiin ja jatkotoimenpiteille työllisyys ja terveyspalveluissa.

Mallissa keskeistä on toiminnallinen työkyvyn havainnointi aidoissa työtehtävissä.

1 Havainnointi aidoissa työtehtävissä

- *malli tuottaa konkreettista, ajantasaista tietoa toimintakyvystä.*

2 Kohderyhmä pitkäaikaistyöttömät

Työ- ja toimintakyky kuvataan todellisten työtehtävien avulla. Toteutettavissa niin työpajoilla kuin yrityksissä.

Malli on suunnattu erityisesti pitkään työttömänä olleille henkilöille, joilla ei ole ajantasaista työhistoriaa tai diagnosoitua työkyvyn puutetta. **Tälle kohderyhmälle vastaavaa ei ole aiemmin kehitetty.**

3 ICF ei ole taustaviite, vaan varsinainen arviointikehikko

ICF ei ole taustaviite, vaan varsinainen arviointikehikko. Koodit on rajattu 50 käytännölliseen arviointikohteen ja niitä arvioidaan 5-portaisella asteikolla.

4 Yhteinen kieli eri toimijoille

Tuloksena syntyy selkeä ja toistettava ICF-pohjainen kuvaus ja kuvauksen pohjalta tehtävä yhteenveto, jota voidaan hyödyntää työllisyyspalveluissa ja terveydenhuollossa. Tieto kulkee palvelusta toiselle asiakkaan mukana.

5 Asiakkaan tavoitteet ohjaavat arviointia

Työtehtävät valitaan asiakkaan omien tavoitteiden perusteella ja kirjataan palautteeseen. Jos työkokemusta ei ole, arvio tehdään suhteessa yleisiin tehtäviin.

Miksi TTK-mittari kehitettiin ja miten sitä käytetään?

Työkyvyn havainnointia aidoissa työtehtävissä

TTK on ICF-viitekehykseen perustuva menetelmä, jonka avulla asiakkaan työ- ja toimintakykyä havainnoidaan aidoissa työympäristöissä. Tavoitteena on tunnistaa vahvuudet, haasteet ja jäljellä oleva työ- ja toimintakyky sekä tuottaa tietoa jatkosuunnitelman tueksi.

Työkyvystä ei ole riittävästi ajantasaista tietoa

Työkokeilupalautteet ovat vaihtelevia

Ammattilaiset tarvitsevat yhteisen kielen, viitekehyksen ja toimintamallin

Jatkopolkujen suunnittelu tarvitsee luotettavaa tietoa

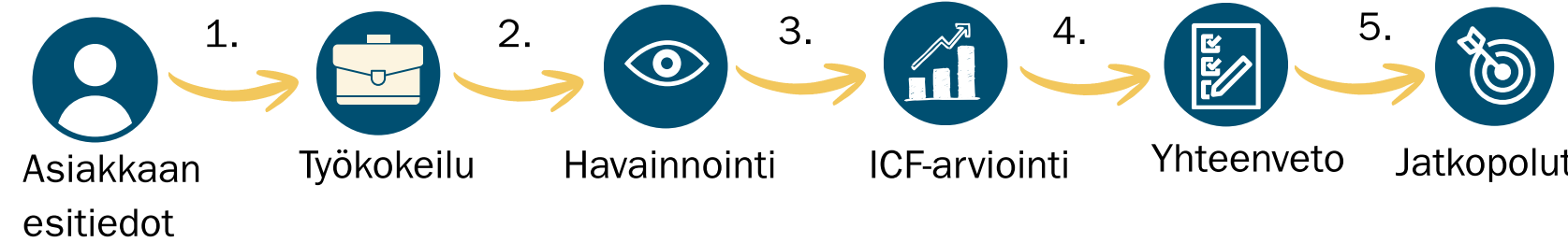
” TTK auttaa tekemään näkyväksi asiakkaan vahvuudet, voimavarat ja työkyvyn haasteet sekä tukee oikeiden palvelujen kohdentamista.

TTK PERUSTUU ICF VIITEKEHYKSEEN

- ✓ Kansainvälinen toimintakykymittari (ICF), joka tarjoaa yhteisen kielen.
 - ✓ Huomioi fyysiset, psyykkiset, kognitiiviset ja sosiaaliset tekijät sekä ympäristön.
- ✓ TTK:ssa hyödynnetään asiakkaalle soveltuvia ICF-koodeja.
 - ✓ Arviointi asteikolla 0-4 (0=ei ongelmaa, 4=ehdoton ongelma).

MITEN TTK TOIMII?

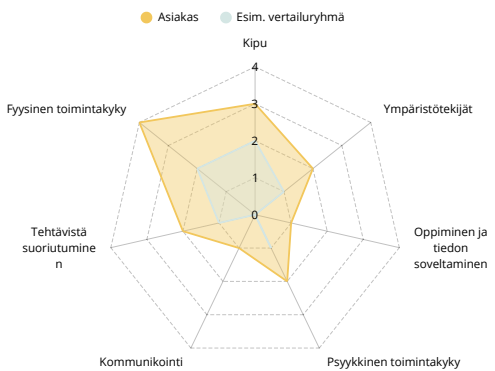
Prosessi tuottaa luotettavaa, yhdenmukaista ja vertailukelpoista tietoa asiakkaan työ- ja toimintakyvystä.

MITÄ TTK MITTAA?

Esimerkki TTK-graafista

Arvioijat: työnantajan edustaja, työkykykoordinaattori yhdessä asiakkaan kanssa.

HYÖDYT

- ✓ Vahvuudet ja voimavarat näkyviksi.
- ✓ Työkyvyn haasteet tunnistetaan tarkemmin.
- ✓ Lisätietoa lausuntoihin ja etuushakemuksiin.
- ✓ Sujuvammat jatkopolut ja oikea-aikaiset palvelut.
- ✓ Yhteinen kieli työllisyyspalveluiden ja terveydenhuollon välillä.
- ✓ Graafinen yhteenveto helpottaa tiedon hyödyntämistä.

TTK-mittarin kehittäminen ja käyttöönotto

Mittaristo kehitettiin TOTTA! -hankkeessa pitkäaikaistyöttömien toiminnallisen työkyvyn kartoitukseen tilanteessa, jossa ajantasainen työ- ja toimintakyvyn selvitys puuttuu.

Mittaristosta on kehitetty kaksi eri versiota: pitkä versio pajoille (50 kysymystä) ja lyhyt versio yrityksiin työkokeilujen palautteen ja arvioinnin tueksi (15 kysymystä).

Mittaristo pilotoitiin Lahden työllisyyspalveluiden Ympäristöpajalla. Se otettiin hankeaikana käyttöön työllisyyspalveluissa ja kaupungin nuoriso- palvelujen työpajoilla. Päijät-Hämeen hyvinvointi- alue ohjasi pilottiin asiakkaitaan. Lisäksi mittaria testattiin työkokeilussa päivittäistavarakaupassa. Asikkala pilotoi ja otti työkalun käyttöön omissa yksiköissään.

Tietoa mittariston käytön mahdollisuuksista ollaan viemässä valtakunnalliseen työpajaverkostoon Into ry:n toimesta.

Lomakkeen täyttää työtä ohjannut ja työkokeilijan työskentelyä havainnoinut henkilö.

Tehtävistä suoriutuminen (ote havainnointilomakkeelta)

1.Yksittäisistä tehtävistä suoriutuminen

0	1	2	3	4
☐	☒	☐	☐	☐

Tehtävän valmisteleminen, aloittaminen ja toteuttaminen itsenäisesti ja ilman muita henkilöitä saatua apua. Tarkkaavuus, keskittyminen, toiminnan aloittaminen ja loppuun saattaminen. Avun pyytäminen.

Kuvaa tähän rajoitteita tai vahvuuksia.

Havainnoija arvioi työkokeilijan työ- ja toimintakykyä eri toiminnoissa asteikolla 0 ei ongelmaa - 4 ehdoton ongelma. Hän kirjaa arviointikohtiin työkokeilijan rajoitteita tai vahvuuksia kyseisessä kohdassa. **Avoimet kysymykset täytetään yhdessä työkokeilijan kanssa.**

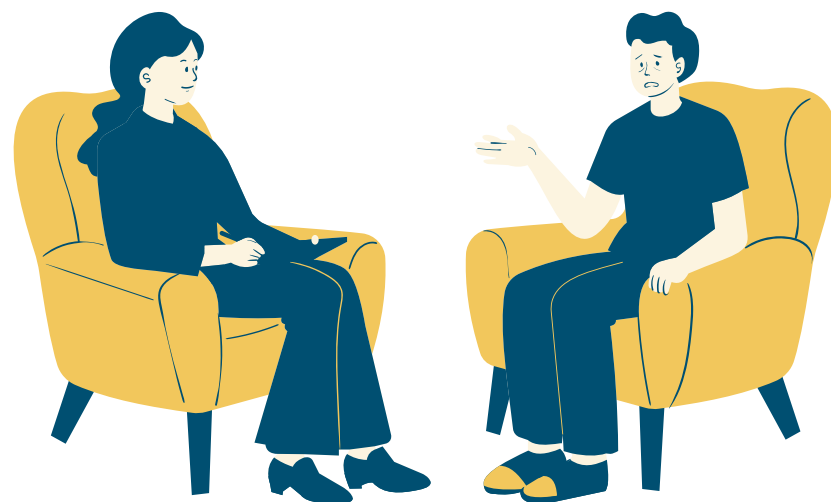
Työkyvyn tiekartta asiakkaalle

Hankkeessa kehitettiin työllisyyspalvelujen asiakkaalle sopiva yhden kysymyksen kysely, jossa kartoitetaan asiakkaan oma arvio työkyvystään sekä anonyymi toimintakykykysely, jonka avulla asiakas voi kartoittaa omaa työ- ja toimintakykyään. Jos asiakas vastaa kartoitukseen 7 tai alle, hänet ohjataan täyttämään toimintakykykysely.

Kyselyitä yhteiskehitettiin asiakkaiden, työntekijöiden ja hankkeeseen osallistuneiden yhteistyötahojen kanssa.

Työkyvyn kartoitus:
Millainen on tämänhetkinen työkykysi? Vastaus asteikolla 0-10.

Toimintakykykysely käsittelee neljää eri osa- aluetta: fyysistä, psyykkistä, sosiaalista ja kognitiivista toimintakykyä. Kyselyn avulla asiakas voi selvittää onko hänellä työ- ja toimintakyvyn haasteita, ja saada vinkkejä niiden kohentamiseen.

Toimintakykykysely

Kyselyn avulla voit selvittää onko sinulla työ- ja toimintakyvyn haasteita, ja saada vinkkejä niiden kohentamiseen.

Fyysinen toimintakyky

Psyykkinen toimintakyky

Sosiaalinen toimintakyky

Kognitiivinen toimintakyky

1

Arvioi työkykysi

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Työkyvyn tiekartta ammattilaisille

Työkyvyn tarkasteleminen ei ole yksiselitteistä

- ei yhtä hyväksyttyä määritelmää
- tarkasteltava laaja-alaisesti huomioiden yksilön terveys, työn käytännöt ja ehdot sekä sosiaaliset suhteet

Tiekartta työllisyyden ammattilaisille

Kun asiakkaan työkyvyssä on haasteita ja polussa epäselvyyksiä, tiekartta auttaa tunnistamaan erilaiset palvelut, polut ja mahdollisuudet.

Ohjaa terveydenhuollon palveluihin

Julkinen terveydenhuolto, työttömien terveystarkastus. Tarvitaanko tavoitteeseen lausunto vai lisätutkimuksia?

2.

1.

Tunnista

Onko kaikki jo tehty vai tarvitaanko lisää tietoa terveydenhuollosta?

4.

Ratkaisut

Asiakas siirtyy oikealle etuudelle, oikeaan palveluun tai aloittaa työnhaun työkykyisenä tai täsmätyökykyisenä.

3.

Varmista ja tarkista

Onko asiakas hakeutunut hoitoon, saanut lausunnon, hakenut oikean etuuden ja saanut päätöksen Kelasta?

POLKU JA
ETUUS

TILANNE

Yleistuki

Terveydenhuollon arvion perusteella ohjautuminen oikealle etuudelle. Työkyvytön henkilö kuuluu sairausetuuden piiriin.

Sairauspäiväraha:

Haetaan lääkärin kirjoittamalla B-todistuksella. Kela myöntää tai hylkää. Korvaa alle vuoden kestänyttä työkyvyttömyyttä.

Kuntoutusraha

Haetaan lääkärin kirjoittamalla B-todistuksella. Kela myöntää tai hylkää.

Kuntoutustuki ja (osa)työkyvyttömyyseläke

Haetaan lääkärin kirjoittamalla B-todistuksella. Kela myöntää tai hylkää. Kuntoutustuki on määräaikainen. Myönnetään, jos työkyvyn arvioidaan palautuvan hoidon/kuntoutuksen avulla.

Työttömien terveystarkastus

Onko viimeisestä tarkastuksesta vierähtänyt tovi? Terveystarkastus toimii alkukartoituksena työkykyselvittelyssä.

Sairausloma

Kun asiakas ei kykene tällä hetkellä työhön sairauden/oireiden vuoksi, tarvitsee hän sairauslomaa.

Kuntoutus

Kun asiakkaalla on työkyvyn haasteita. Kuntoutus tukee paluuta työhön. Ennen eläkettä ensisijainen vaihtoehto.

Toiminnallisen työkyvyn kuvaus (TTK)

Kun tarvitaan lisänäyttöä ja tietoa asiakkaan työkyvystä ja kyvystä suoriutua arjen ja työn vaatimuksista aidossa työympäristössä mm. etuus-hakemuksia varten.

Eläke

Kun työkyky on heikentynyt pitkäaikaisesti (väh. 1 v.), eikä kuntoutuksella tai hoidolla ole saatu työkykyä edistettyä.

Työkykytiimin palvelumalli

Hankkeeseen osallistuneilla asiakkailla on työttömyyden osalta tapahtunut merkittäviä mitattavia muutoksia. Yli puolet erittäin vaikean työttömyyden lähtötilanteessa olleista asiakkaistamme on edennyt kohti työllistymistä, koulutusta tai kuntoutusta.

Asiakas on aktiivinen toimija yhteisessä työskentelyssä, tavoitteet määritellään yhdessä ja motivaatio syntyy siitä, että oma tilanne ja näkökulma tulevat aidosti kuulluiksi ja ymmärretyiksi.

Työkyvyn tunnistaminen on systematisoitunut ja asiakkaiden ohjautuminen hoitoon, kuntoutukseen ja työhön on parantunut. Samalla toimijoiden välinen yhteistyö on vahvistunut, joka tukee osaltaan osatyökykyisten työttömien palvelupolkujen sujuvuutta.

Moniammatillinen työkykytiimi kartoittaa asiakkaan jäljellä olevan työkyvyn ja laatii jatkosuunnitelman.

Vastuutyöntekijä:

Kokoaa tarvittavat toimijat ja palvelut yhteen, jotta asiakas saa tarvitsemansa palvelut ja etuudet oikea-aikaisesti.

Kulkee rinnalla ja edistää yhdessä asiakkaan kanssa jatkopolkujen ja palveluiden käynnistymistä.

1500

asiakastapaamista
työkykytiimissä.

Asiakas toimii aktiivisena toimijana yhteisessä työskentelyssä, jossa tavoitteet määritellään yhdessä ja asiakkaan oma näkemys tilanteestaan otetaan aidosti huomioon.

2.

1.

Asiakas ohjautuu työkykykoordinaattorille työllisyyspalveluiden, työttömien palvelun, kolmannen sektorin, seurakunnan ja erilaisten asiakassegmentoitujen tapahtumien kautta.

3.

Työkykykoordinaattori tekee asiakkaan ja tarvittaessa lääkärin kanssa yhdessä työ- ja toimintakyvyn kokonaisvaltaisen alkukartoituksen.

4.

Asiakas saa jatkosuunnitelman ja rinnalla kulkevaa tukea sen toteuttamiseen. Asiakas siirtyy sujuvasti ja katkeamattomasti palvelupolulla eteen päin.

Lääkäri-työkykykoordinaattoriyhteistyö ja työkykykonsultaatiot

Työkykykoordinaattorin ja lääkärin tiivis yhteistyö muodostui hankkeen keskeiseksi toimintamalliksi.

Työkykykonsultaatiot mahdollistivat asiakkaiden tilanteiden tarkastelun kokonaisuutena sekä tukivat yhteisen tilannekuvan muodostamista työkyvystä, terveydentilasta ja tarvittavista jatkotoimenpiteistä.

Malli toi lääketieteellisen asiantuntemuksen osaksi työllisyyspalvelujen arkea ja vahvisti työkykyä koskevan tiedon hyödyntämistä asiakkaan palvelupolun suunnittelussa.

Yhteinen tilannekuva
työkyky, terveydentila, voimavarat ja
tuen tarpeet

Yhteinen arviointi ja tiivis yhteistyö auttavat suuntaamaan tukea oikea-aikaisesti ja vahvistavat asiakkaan mahdollisuuksia edetä kohti yksilöllisiä palvelupolkuja.

Kokonaisvaltainen arviointi

Asiakkaan työ- ja toimintakyvyn, terveydentilan ja elämäntilanteen yhteinen tarkastelu.

Oikean tiedon tuottaminen

Tarvittavat selvitykset ja lääkärin asiantuntemus osana työllisyyspalveluja.

Tarkoituksenmukaiset jatkotoimet

Palvelujen kohdentaminen, jatko-selvitykset, kuntoutus, hoito tai etuusprosessit.

Eteneminen kohti tavoitetta

Tuki oikea-aikaisesti - kohti työtä, koulutusta tai muuta ratkaisua.

Mitä konsultaatioilla tunnistettiin?

Työkyvyn rajoitteita

Kuntoutustarpeita

Palvelutarpeita

Asiakkaalle soveltuvia työtehtäviä

Etuusprosesseihin liittyviä kehitystarpeita

Vaikuttavuus

Nopeampi pääsy oikeisiin palveluihin

Vähemmän päällekkäistä selvittelyä

Parempi tiedolla johtaminen ja palvelupolkujen sujuvuus

Vahvemmat mahdollisuudet edetä kohti työllistymistä tai koulutusta

Ryhmävalmennukset

Liikuntapainotteiset ryhmävalmennukset Pajulahdessa

Tavoite

- ✓ Hyvinvoinnin vahvistaminen
- ✓ Työ- ja toimintakyvyn tukeminen
- ✓ Työllistymisen edistäminen
- ✓ Osallisuuden lisääminen

Vaikuttavuus

- ✓ Osallistujien hyvinvointi sekä fyysinen aktiivisuus vahvistuivat
- ✓ Työelämävalmiudet ja itsevarmuus kasvoivat
- ✓ Osallistujia siirtyi työhön, työkokeiluun, koulutukseen, kuntoutukseen tai muihin palveluihin

PÄÄVIESTI

Liikkeestä voimaa tulevaisuuteen!
Hyvinvointia, työ- ja toimintakykyä liikunnan avulla.

Toiminnan sisältö

- ✓ Liikunta ja luontoliikunta
- ✓ Kuntosaliohjaus ja hyvinvointiharjoitukset
- ✓ Hyvinvointia tukevat luennot ja työpajat
- ✓ Työhaun ja työelämän valmennus
- ✓ Yksilöllinen tuki ja jatkopolkujen suunnittelu

Jatkuvuus

- ✓ TOTTA!-hankkeessa kehitetty toimintamalli jatkuu Pajulahden kursseilla myös hankkeen päättymisen jälkeen
- ✓ Kurssit toteutetaan Lahden, Lohjan ja Helsingin työllisyysalueiden asiakkaille
- ✓ Pajulahden kampus ja Kisakallion kampus vastaavat toteutuksesta
- ✓ Lahden työllisyyspalvelut jatkavat asiakkaiden ohjaamista kursseille

Luontolähte-pilotti 2025–2026

Tavoite

Vahvistaa pitkäaikaistyöttömien hyvinvointia, työ- ja toimintakykyä sekä luontosuhdetta luonnossa liikkumisen avulla.

Tulokset

3 osallistujaa työllistyi. 2 eteni osaamisen kehittämisen polulle. 1 ohjautui kuntoutukseen. Luonnossa liikkuminen ja luontoyhteys vahvistuivat.

Vaikuttavuus

Tuki osallisuutta ja toimintakykyä. Edisti etenemistä kohti työtä, koulutusta tai kuntoutusta. Tarjosi matalan kynnyksen toimintamallin, jossa luonnon hyvinvointivaikutukset, vertaistuki ja tavoitteellinen ohjaus kulkivat yhdessä.

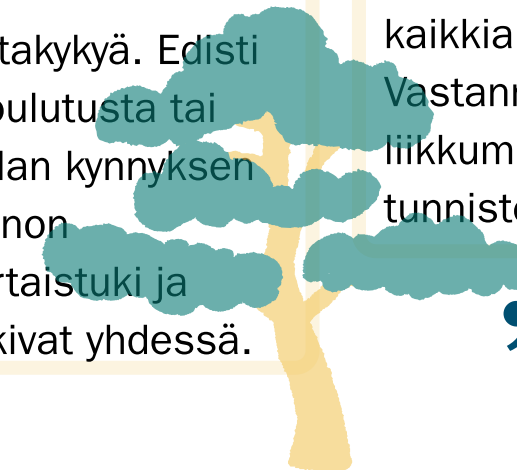
Toteutus

2 pienryhmää (12 osallistujaa). Kuukausittaiset luontotapaamiset ja omatoimiset luontoteot. Luontoretket, terveystieteet, kalastus, marjastus ja luonnon hyvinvointivaikutuksiin tutustuminen.

Seurantakysely

Toteutettiin yhteistyössä Luonnonvarakeskus LUKE:n kanssa. Viimeiseen kyselyyn vastasi 3 osallistujaa. Suurin osa osallistujista oli pilotin aikana edennyt työhön, koulutukseen tai kuntoutukseen, minkä vuoksi kaikkia osallistujia ei tavoitettu seurantavaiheessa. Vastanneilla luontoyhteys säilyi vahvana, luonnossa liikkuminen lisääntyi ja luonnon hyvinvointivaikutukset tunnistettiin aiempaa paremmin.

”Tämän ryhmän ansiosta löysin sen kipinän ja nyt olen työssä!”

Opinnollistaminen

Osaamisen tunnustaminen

Opettaja kirjaa suorituksen KOSKI-järjestelmään ja asiakas saa todistuksen. Tieto toimitetaan työllisyyspalveluille.

Oppiminen käytännössä

Työkokeilija työskentelee sovitussa tehtävissä, joissa osaamista kertyy ohjattuna arjessa.

Aloitukset ja suunnitelma

Työkokeilija ja oma työntekijä sopivat opinnollistamisesta ja tutkinnon osasta. Suunnitelma kirjataan työllistymissuunnitelmaan.

Näyttö ja arviointi

Opettaja arvioi osaamisen pajalla sovitun näytön perusteella ja käy arviointikeskustelun asiakkaan kanssa.

Osaamisen tunnustaminen

Työtehtäviä dokumentoidaan (valokuvat, kirjaukset). Työvalmentaja täyttää osaamisen tunnustamisen lomakkeen.

Työkokeilija/oppija

- ✓ Osallistuu prosessiin ja dokumentoi osaamistaan
- ✓ Suorittaa sovitut tehtävät ohjatusti
- ✓ Saa todistuksen suorituksesta

Työvalmentaja

- ✓ Ohjaa, seuraa ja tukee dokumentoinnissa
- ✓ Täyttää osaamisen tunnustamisen lomakkeen
- ✓ Tukee näytön aikana

Oppilaitos /opettaja

- ✓ Sopii näyttöpäivän ja arvioi osaamisen
- ✓ Käy arviointikeskustelun
- ✓ Kirjaa suorituksen KOSKI-järjestelmään

Työllisyyspalvelut

- ✓ Kirjaa opinnollistamisen suunnitelmaan
- ✓ Varmistaa etuuksien säilymisen
- ✓ Vastaanottaa todistuksen suorituksesta

TAVOITTEET

Tunnistaa ja tunnustaa osaaminen

Työssä tai työvaltaisessa ympäristössä hankittu osaaminen tunnustetaan ja tunnustetaan osaksi ammatillista tutkintoa.

Nopeuttaa opintojen etenemistä

Hyväksytyt opintopisteet nopeuttavat opintoja ja tukevat etenemistä kohti tutkintoa tai työelämää.

Vahvistaa motivaatiota ja itsevarmuutta

Onnistumisen kokemukset lisäävät itseluottamusta, opiskelukykyä ja halua kehittyä.

Kustannus- ja aikatehokasta

Opiskelu tapahtuu työympäristössä aidoissa tehtävissä - resurssit kohdennetaan tehokkaasti.

TOIVOTUT TULOKSET

Tutkintoon johtavia suorituksia

Enemmän hyväksyttyjä tutkinnon osia / osaamispisteitä.

Paremmat jatkopolut

Helpompi siirtyminen oppisopimukseen, opintoihin tai työelämään.

Vahvistunut työelämävalmius

Askel kohti opintoja, oppisopimusta tai työllistymistä.

Vaikuttavuutta yhteistyöllä

Tiivis yhteistyö työllisyyspalveluiden, oppilaitoksen ja Ympäristöpajan välillä hyödyttää asiakasta ja yhteiskuntaa.

Opinnollistaminen ei vaikuta työkokeilijan etuuksiin. Muista neuvottelu työllisyyspalvelujen asiantuntijan kanssa etukäteen, jotta opinnollistaminen kirjataan työllistymissuunnitelmaan.

Työkykytiimin havaintoja työkyvyn askelista

Asiakkailla havaittiin diagnosoimattomia terveysongelmia sekä pitkittyneitä hoidon viiveitä, jotka heikensivät etenemistä pois työttömyydestä kohti työtä tai koulutusta. Yllättävän suu-
rella osalla oli kokonaan hakematta ja käyttämättä sairauspäivärahasot sekä kuntoutukselliset toimenpiteet.

Moni paljon tukea tarvitseva asiakas jää tunnistamatta riittävän varhaisessa vaiheessa. Ongelmat kasaantuvat, ja tilannetta ryhdytään selvittämään vasta, kun haasteet ovat jo vaikeutuneet merkittävästi ja niiden ratkaiseminen edellyttää raskaita tukitoimia.

Asiakkaiden tilanteiden kokonaisvaltainen koordinointi hyödyttäisi sekä asiakkaita että palvelujärjestelmää. Koordinointiin panostaminen voi pitkällä aikavälillä tuottaa yhteiskunnallisia

säästöjä ja parantaa asiakkaiden hyvinvointia sekä palvelujen vaikuttavuutta.

Työkyvyn haasteiden varhainen tunnistaminen ja oikea-aikainen tuki voivat ehkäistä työkyvyn heikkenemistä, työttömyyden pitkittymistä ja palvelutarpeen kasvua. Samalla voidaan vähentää sekä inhimillisiä että yhteiskunnallisia kustannuksia.

Ilman ajoissa tehtyjä satsauksia työkyky heikkenee, työttömyys pitkittyy ja palvelutarve kasvaa. Oikea-aikaisella tuella vältetään inhimilliset kustannukset ja raskaammat palvelut.

Keskeiset havainnot

- ✓ Kaikki eivät työllisty heti avoimille markkinoille
- ✓ Välityömarkkinat ja työn muokkaus keskeisiä
- ✓ Työpolut yksilöllisiksi

- ” CV:n ja hakemuskirjeen laatimiseen tarvitaan paljon apua. Tietoa on paljon saatavilla, mutta asiakkaat eivät välttämättä käytä nettiä ja käytössä ei ole tietokonetta.
- ” Asiakkaan vahvuuksien, osaamisen ja onnistumisten näkyväksi tekeminen lisää motivaatiota ja tukee etenemistä kohti realistisia tavoitteita.
- ” Motivaatio rakentuu onnistumisen kokemuksista, ei pelkästään velvoitteista. Pienilläkin edistysaskeleilla voi olla mittava vaikutus asiakkaan motivaatioon.
- ” Monella asiakkaalla ei ole työnhakuvelvoitetta. Työttömyys pitkittyy entisestään, jos ihmisen ei tarvitse hakea töitä, ja edes asennoitua siihen, että töitä pitäisi tehdä. Tällöin etäännyty täysin työelämästä.
- ” Prosessi vaatii paljon rinnalla kulkemista, ei vain ohjeita. Tavoitteet on pilkottava pieniin, konkreettisiin askeliin.
- ” Ratkaisukeskeinen työote, kokonaisuuden koordinointi ja yhteinen suunnittelu asiakkaan kanssa on työn ytimessä.

Osa 3

Katse tulevaan

Mihin työkyvyn edistämisessä pitäisi panostaa?

Kun työttömyys uhkaa pitkittyä terveydellisistä syistä, on tärkeää kohdistaa katse työttömän jäljellä olevan työkyvyn kartoittamiseen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa moniammatillisesti ja mahdollisuuksien mukaan toiminnallisesti. Lisäksi asiakas on työkyvyn kartoittamisessa itse aktiivinen toimija.

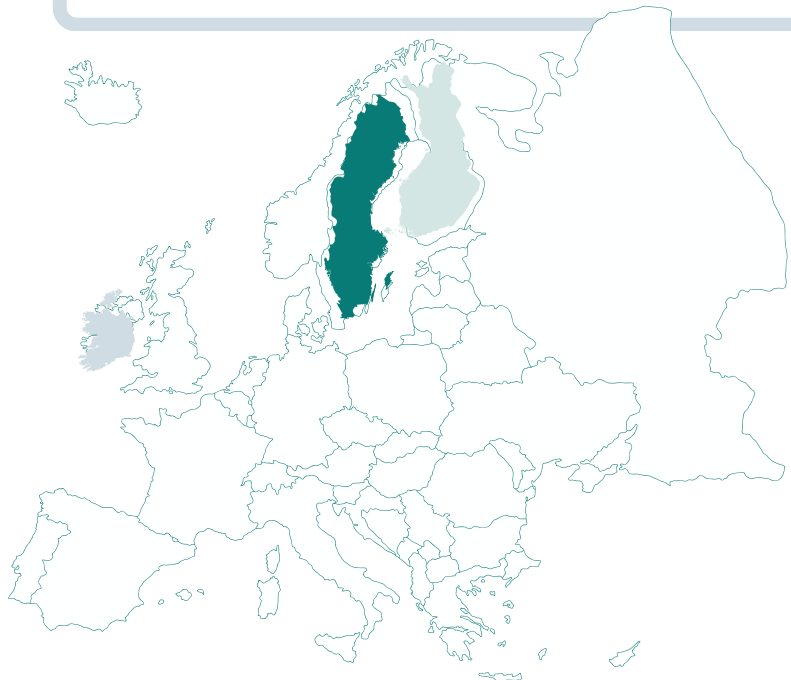
Pitkäaikastyöttömän työkyvyn edistämiseen tarvitaan rinnalla kulkemista ja valmentavaa tukea kohti kuntoutusta, kouluttautumista tai työtä. Rinnalla kulkevan valmennuksen pitää olla yksilöllisesti räätälöity. Tuki voi sisältää työnhakutaitojen kehittämistä, työ-/työkokeilu-paikkojen etsintää ja osaamisen kehittämistä mm. opinnollistamisen keinoin.

Valmennuksessa suuri merkitys on myös hyvinvoinnin ja osallisuuden edistämisellä, jota toteutetaan eri teemaisilla ryhmävalmennuksilla, liikunta- ja luontoaktiviteeteilla sekä tekoälyratkaisuja pilotoimalla.

”**Ajallaan saatu tuki ehkäisee työkyvyn heikkenemistä, vaikka motivaatio olisi vaihtelevaa.**

Spatia-selvityksen nostot TOTTA! -hankkeelle

TOTTA! -hanke tilasi Alue- ja kuntatutkimuskeskus Spatialta selvityksen osatyökykyisten pitkäaikaistyöttömien työllistymistä tukevista kansainvälisistä toimintamalleista Irlannissa, Saksassa ja Ruotsissa.
(2025). Tekijät: Virpi Lemponen, Arja Jolkkonen ja Arja Kurvinen. Selvityksen havainnot tukivat TOTTA!-hankkeen löydöksiä.

Monialainen yhteistyö ratkaisee

1. Työllistyminen onnistuu parhaiten, kun työllisyys-, sosiaali-, terveys- ja koulutuspalvelut tukevat asiakasta yhteisen tavoitteen suuntaisesti.
→ **Yhteistyö vähentää palvelujen katveita.**

Yksilöllinen tuki tuottaa tuloksia

2. Vaikuttavimmat toimintamallit perustuvat henkilökohtaiseen ohjaukseen, työkyvyn huomioimiseen ja tiiviiseen työnantajayhteistyöhön.
→ **Työllistymisen polku rakentuu yksilön vahvuuksien varaan.**

Työelämään edetään askel kerrallaan

3. Työkokeilut, koulutus, kuntoutus ja tuettu työ tarjoavat vaihteittaisia reittejä kohti avoimia työmarkkinoita.
→ **Jokainen etenemisaskel vie lähemmäs työelämää.**

Työkyvyn tuki on työllistymisen perusta

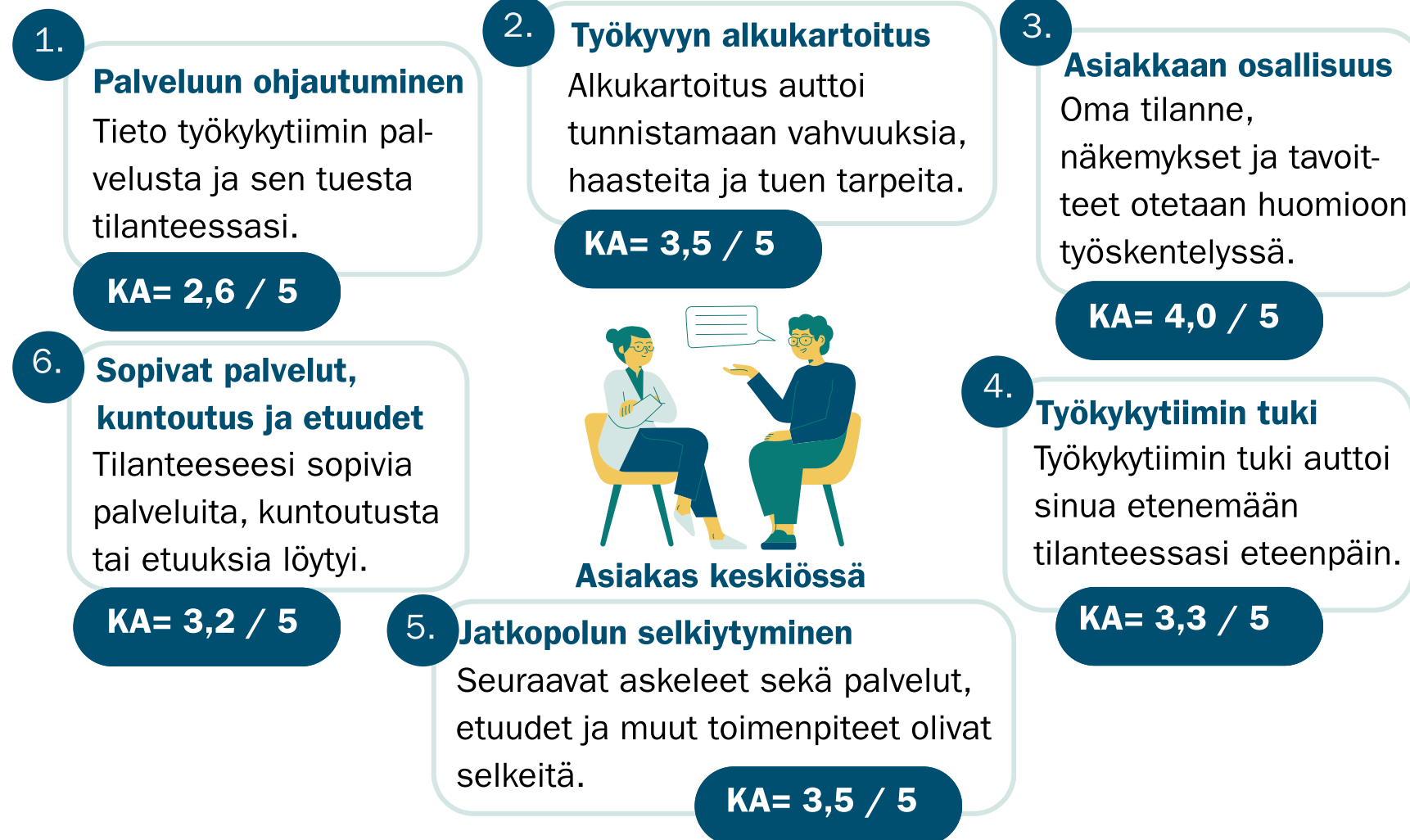
4. Työkyvyn arviointi, oikea-aikainen tuki ja palveluihin ohjaus auttavat löytämään realistisen väylän pois työttömyydestä.
→ **Työkyvyn tunnistaminen avaa ovia oikeisiin ratkaisuihin.**

Yksilöllinen tuki ja monialainen yhteistyö ovat osatyökykyisten työllistymisen tärkeimmät onnistumistekijät.

Asiakaskyselyn tulokset

Asiakkaiden kokemus työkyvyn tunnistamisesta palvelupolun eri vaiheissa.

**Asiakaskokemus yhteensä KA = 3,35 / 5
n = 65**

- ” En tiedä olisiko vastavissa hankkeissa mahdollista antaa enemmän henkilökohtaista tukea myös ryhmätapaamisten ja työkokeilun jälkeen.
- ” Sain apua mielen-terveyttä tukeviin asioihin. Avun takia olen paljon energisempi ja motivoituneempi työnhakuun ja muutenkin arjessa jaksamiseen & pärjäämiseen.

- ” Pajulahden liikuntaleirit olivat hyviä. viimeiselle en osallistunut koska työllistyin.
- ” Antaa varmuutta, kun keväällä olin työkokeilussa. Haen koko ajan töitä.
- ” Minusta tätä toimintaa tulee jatkaa. Meille vaikeasti työllistyville hieno ja tarpeellinen palvelu. Hyvät ja ammattitaitoiset vetäjät.
- ” Ilman tätä en olis tällä hetkellä opiskelemassa unelmieni alaa!

Mitä asiakkaat saivat?

- ✓ Yksilöllistä, asiantuntevaa ja kannustavaa tukea
- ✓ Konkreettisia polkuja kohti opintoja, työkokeiluja ja työllistymistä
- ✓ Osallisuuden ja kuulluksi tulemisen kokemuksia
- ✓ Tukea työnhakuun ja hyvinvointiin

Asiakkaiden polkuja tuesta ja osallisuudesta

Nainen, 49-vuotta

Lähtötilanne

Asiakkaalla on työttömyyttä takana yli 5 vuotta.

Lopputulos

Asiakas saa vakituisen työpaikan henkilökohtaisena avustajana

1. Hoiva-avustajan koulutus on jäänyt häneltä aiemmin kesken.

2. Asiakas ja hankkeen valmennuskoordinaattori sekä tavanneet että pitäneet yhteyttä sähköpostitse. Asiakkaan tilannetta kartoitetaan.

3. Asiakkaan tilannetta selvitetään myös työllisyyspalvelujen kanssa. Saa mahdollisuuden suorittaa opinnot lyhytkestoisina opintoina loppuun.

Tavoitteet

Asiakkaan tavoite on suorittaa kesken jääneet opinnot loppuun.

Mies, 50-vuotta

Lähtötilanne

Asiakkaalla on työttömyyttä takana alle 4 vuotta.

Lopputulos

Asiakas pääsee työkokeiluun.

1. Asiakas osallistuu työkykytiimin ja järjestön kanssa toteutettuun tapahtumaan kesällä 2026. Asiakas keskustelee työkykykoordinaattorin kanssa. Lopputuloksena sovitaan tapaaminen.

2. Työkykykoordinaattori tutustuu asiakkaan tilanteeseen, ja he käyvät yhdessä läpi hänen vaihtoehtoja, osaamista ja kiinnostuksen kohteita.

3. Työkykykoordinaattori ottaa yhteyttä Ympäristöpajan valmennuspäällikköön, ja kertoo asiakkaan tilanteesta. Keskustelun tuloksena sovitaan, että asiakas voisi olla yhteydessä työkokeilu-paikasta.

4. Työkykykoordinaattori kertoo asiakkaalle, että hänellä on mahdollisuus päästä työkokeiluun Ympäristöpajalle. Hän ohjaa asiakkaan olemaan yhteydessä pajalle haastatteluajan sopimiseksi.

5. Asiakas ottaa yhteyttä Ympäristöpajan yhteyshenkilöön.

6. Asiakas käy Ympäristöpajalla haastattelussa.

Tavoitteet

Asiakkaalla on tavoitteena päästä takaisin työelämään.

Asiakkaiden polkuja tuesta ja osallisuudesta

Nainen, 35-vuotta

Lähtötilanne

Asiakas aloitti Totta! -hankkeessa syksyllä 2024. Palkkatyössä ennen hanketta n. 6 vuotta sitten.

Lopputulos

Työllistyminen palkkatuella kokoaika-työhön vuodeksi lastenhoito-alalle.

1. Työkykykoordinaattorin alkukartoitus syksyllä 2024 sis. 4 tapaamista, joiden aikana tehtiin asiakkaan itsearviointi, BDI- ja AUDIT-kyselyt

2. Työkykykoordinaattorin tapaamisissa kokonaisvaltainen terveystilanteen selvittäminen ja neuvonta terveellisiin elämäntapoihin.

3. Hanketyöntekijä tapaaminen syksyllä 2024. Oppimishaasteiden kartoitus ja niissä tukeminen.

4. Alkuvuodesta 2025 kolme valmennuskoordinaattorin tapaamista. Niiden aikana tavoitteet työllistymistä varten ja liikunnallisemman elämäntavan tukeminen.

5. Työkokeilupaikan etsiminen keväällä 2025, 2 kuukauden työkokeilu päiväkodissa kesällä 2025. Työpaikkojen etsiminen asiakkaan kanssa marras-joulukuussa 2025.

Tavoite

Elämäntapamuutos, työkokeilun tai työpaikan löytäminen

Mies 51-vuotta

Lähtötilanne

Asiakas aloitti Totta! -hankkeessa kesällä 2024. Pohjakoulutuksena koneistajan tutkinto. Työttömyyttä takana hankkeen alkaessa n. 5 vuotta.

Lopputulos

Asiakas työllistyy työko-keilupaikkaan palkkatuella toistaiseksi voimassa olevaan työsuhteeseen.

1. 3 työkykykoordinaattorin tapaamista kesällä ja syksyllä 2025

2. Työkykykoordinaattorin tapaamisten aikana asiakas tehnyt itsearviointin ja selvitetty yleisesti asiakkaan terveystilanteen kokonaistila.

3. Syksyllä 2024 asiakkaalle tehdään osaamiskartoitus. Kartoituksen perusteella ei tarvetta osaamisen päivittämiselle vaan tavoitteeksi asetetaan työllistyminen osaamista vastaavaan työhön.

4. Asiakas tapaa valmennuskoordinaattorin alkuvuodesta 2025 ja he etsivät yhdessä työkokeilupaikan.

5. Asiakas aloittaa maaliskuussa 2025 työkokeilussa kuukauden sopimuksella polkupyörien huoltopaikassa.

Tavoitteet

Asiakkaalla tavoitteena hankkeen alussa osa-aikainen työllistyminen ja aktiviteettien löytäminen.

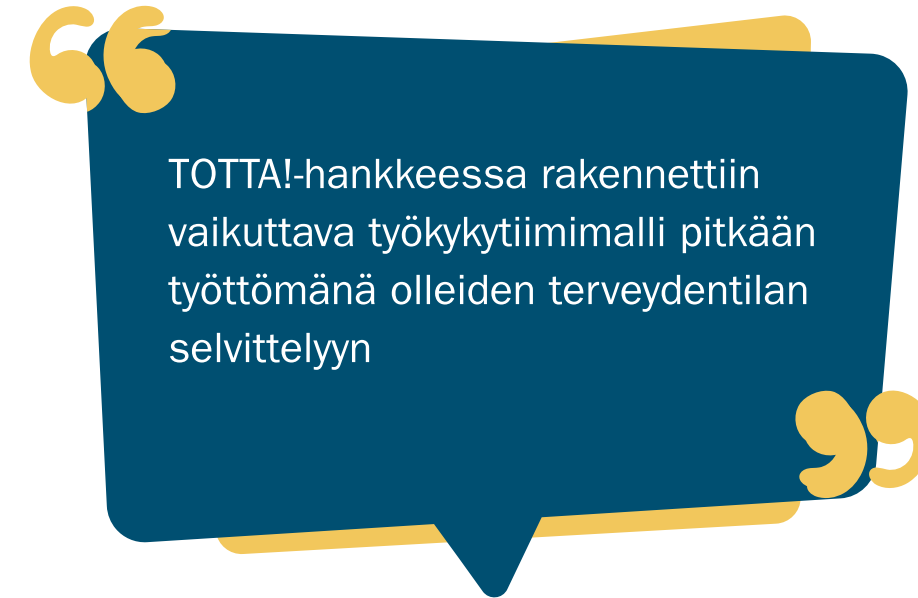

Kumppaneiden kokemukset yhteistyöpiloteista

Hankkeessa tehtiin yhteistyötä yhteensä 47 organisaation kanssa

Yhteistyö oli keskeinen onnistumisen tekijä ja mahdollisti hankkeen tavoitteiden toteutumisen. Mukana olivat työllisyysalue (josta asiakkaat ohjattiin hankkeeseen), hyvinvointialue, terveydenhuolto, oppilaitokset, yritykset ja kolmas sektori. Moniammatillinen työ mahdollisti kokonaisvaltaisen työkyvyn arvioinnin sekä palvelupolkujen sujuvoittamisen.

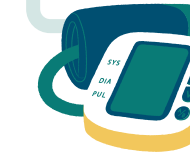
Yhteistyön vaikuttavuus näkyy konkreettisina siirtyminä eri palveluihin ja jatkopolkuihin, kuten TYM-palveluihin, työllisyyspalvelujen vuoden 2026 tammikuussa käynnistämään Mehiläisen pilottiin, kuntoutuspalveluihin sekä muihin hankkeisiin.

Moniammatillinen verkosto tukee asiakkaalle soveltuvien ratkaisujen löytämistä, mutta erityisesti osatyökykyisten työttömien palvelupolut edellyttävät jatkossa nykyistä tiiviimpää palvelujen yhteensovittamista ja vastuun koordinoitua. Näin voidaan varmistaa, että siirtymät palvelusta toiseen muodostavat eheän ja tavoitteellisen etenemispolun kohti työtä, koulutusta tai kuntoutusta.

Lääkäri -työkykykoordinaattori yhteistyö

Erityisen merkitykselliseksi asiakastyön kannalta hankkeen lääkärit nostivat sote-taustaisten työkykykoordinaattorien tekemän perusteellisen lähtötilannekartoituksen merkityksen, jonka perusteella lääkärit osasivat omalla hankeasiakkaiden vastaanotollaan lähteä liikkeelle oikeasta tilannekuvasta kohti jatkoselvittelyä ja toimenpidesuunnitelman kuten hoitosuositusten ja diagnostisten selvitystarpeiden laadintaa.

Tapahtumayhteistyö

Työnantajat kokivat Täsmärekröyn hyödylliseksi ja vastaavanlaista toivottiin järjestettäväksi tulevaisuudessa. Erityisesti tapahtuma koettiin lämminhenkiseksi ja vuorovaikutteiseksi – keskustelulle oli luotu hyvät puitteet. Tapahtuman tuloksena kaksi työnantajaa kertoi löytäneensä työntekijän, viisi työnantajaa kertoi löytäneensä mahdollisesti työntekijän.

Hankkeen päätöstilaisuuden oivallukset

“Työttömien työkyvyn tukemisessa työterveyden osaamista olisi mahdollista hyödyntää nykyistä laajemmin osana moniammatillista tiimiä.”

“Osatyökyvyn tunnistaminen avaa uusia mahdollisuuksia tarkoituksenmukaisille ja oikea-aikaisille ratkaisuille”.

Mia Saarni

*Työterveyshuollon erikoislääkäri,
vakuutuslääketieteen erityispätevyys
Mehiläinen Oy*

“Työkykykoordinaattorit toivat lääkärille kokonaiskuvan asiakkaan tilanteesta”.

“Moniammatillinen työskentely mahdollisti sen, että lääkärin arvio perustui oireiden sijaan asiakkaan todelliseen työ- ja toimintakykyyn”.

“Työ- ja toimintakyvyn haasteet on tunnistettava aiemmin, jotta tuki voidaan kohdentaa oikea-aikaisesti”.

“Työkyvyn edistäminen vaatii yhteisen kielen, selkeän prosessin ja sovitun vastuun eri toimijoiden välillä”.

“Työkykyä ei voida tuottaa yhdessä palvelussa, vaan sitä pitäisi johtaa tavoitteellisesti yli organisaatiorajojen”.

“Seuraavat askeleet eivät vaadi uusia palveluja, vaan yhteisen tavoitteen, johtamista ja toimivien käytäntöjen vakiinnuttamista”.

Henni Hyytiä-Ilmonen

*Työterveyshuollon erikoislääkäri,
strategisen työkyvyn asiantuntija,
yrittäjä*

Työntekijöiden kokemukset onnistumisen edellytyksistä

Lisää yhteistyötä

Onnistunut yhteistyö sosiaali- ja terveyspalveluiden, työllisyyspalveluiden ja koordinoivan työntekijän kanssa on nopein polku asiakkaan asioiden etenemisessä. Yhteistyö säästää päällekkäistä työtä ja kokoaa nopeasti tiedot tarvittavalle taholle

Sujuvoitetaan palvelupolkuja

Sujuvuus ja selkeä vastuunjako ovat keskeisiä kehittämiskohteita

Tehostetaan palvelupolkujen koordinointia

Palvelupolut katkeavat helposti siirtymävaiheissa. Palveluiden vaikuttavuutta voidaan kasvattaa tehostamalla palvelupolun koordinointia. Näin voidaan välttää luukulta toiselle -ilmiö, päällekkäinen työ ja viivästymiset.

Yhteistyö nopeuttaa

Rinnalla kulkeminen ja osallisuus motivoi

Koordinointi ratkaisee

Annetaan aikaa kohtaamiselle, kuulemiselle ja ymmärtämiselle

Työllistymiseen vaikuttavat usein samanaikaisesti terveydelliset, sosiaaliset, taloudelliset ja elämäntilanteeseen liittyvät tekijät, minkä vuoksi yksittäisten haasteiden tarkastelu ei riitä. Asiakkaan tilanteen ymmärtäminen vaatii aikaa, luottamuksen rakentamista ja aitoa kuuntelemista.

Tukeminen on jatkuva prosessi

Asiakastyö vaatii joustavuutta ja kykyä kohdata epävarmuutta. Työkyvyn tukeminen on jatkuva prosessi, ei kertaluonteinen arvio.

Lisätään työkokeilupaiikkoja ja tekijöitä

TTK-malliin tarvitaan lisää työntekijöitä ja asiakkaille työkokeilupaiikkoja esim. toimistopuolen tehtäviin.

Hanketiimi ja kumppanit

Hankepäällikkö

Hankepäällikkö vastasi hankkeen kokonaishallinnosta, esimiestyöstä, etenemisen ja talouden seurannasta sekä verkostojen ja yhteistyökumppanuuksien rakentamisesta.

Hankekoordinaattori

Hankekoordinaattori vastasi hankehallinnon tuesta, viestinnän toteutuksesta, asiakastyön sujuvuuden varmistamisesta, kehittämistyön koordinoinnista sekä verkostoyhteistyöstä. Lisäksi hän toimi hankepäällikön sijaisena.

Työkykykoordinaattorit

Työkykykoordinaattorin keskeisenä tehtävänä oli kehittää työkyvyn tunnistamisen työkaluja ja toimintamalleja sekä selvittää työttömien asiakkaiden työ- ja toimintakykyä.

Tehtäviin kuuluivat myös työkyvyn haasteiden tunnistaminen, asiakkaiden etenemisen tukeminen kohti työllistymistä, koulutusta, kuntoutusta tai muita tarkoituksenmukaisia ratkaisuja sekä asiakkaan tukena toimiminen yhteistyöverkostoissa.

Valmennuskoordinaattorit

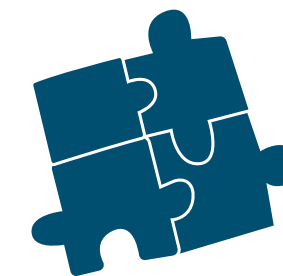
Valmennuskoordinaattorit ovat toimineet työkykykoordinaattorien työpareina asiakastyössä arvioitaessa työkykyä sekä sen ollessa asiakkaan kohdalla mahdollista lähdetessä toteuttamaan asiakkaan työllistymistä edistävää ”tiekarttaa”.

Valmennuskoordinaattorit ovat olleet hankkeessa henkilöitä, joilla on ollut mahdollisuus jalkautua niiden hankkeen asiakkaiden tukena seuraaviin vaiheisiin, joille eteneminen esimerkiksi työ- tai koulutuskokeiluun on ollut työkyvyn selvittelyn perusteella mahdollista.

Valmennuskoordinaattorit toimivat tällöin yhteistyössä niin hanketiimin kuin asiakkaan työllisyyspalvelujen asiantuntijan kanssa tukien asiakasta nivelvaiheen etenemisessä.

Ammatillinen erityisopettaja

Ammatillinen erityisopettaja vastaa osatyökykyisten työnhakijoiden osaamisen tuen kehittämisestä.

Hankkeen toteuttajat ja yhteistyöverkosto

Hanke sijoittui Lahden kaupungin elinvoiman palvelualueen hankekehitysyksikköön. Hankejohtajana toimi palvelualueen kehityspäällikkö. Hankkeen operatiivinen vastuu oli hankepäälliköllä.

Hankkeen toteutuksessa yhdistyivät työkykykoordinaatio, lääkärin asiantuntemus sekä valmennuspalvelut. Toiminta perustui yhteiseen työkyvyn arviointiin ja asiakkaan tilanteesta muodostettuun yhteiseen tilannekuvaan, joka tuki tarkoituksenmukaisten jatkopolkujen tunnistamista.

Kehittämistyöhön osallistui laaja joukko yhteistyökumppaneita ja sidosryhmiä terveydenhuollosta, kuntoutuspalveluista, oppilaitoksista, yrityksistä ja järjestöistä.

